

spis treści

podziękowania 9

wstęp: wziąć świadomość poważnie 13

podstawy 27

I dwa pojęcia umysłu 29

- 1 czym jest świadomość? **29**
- 2 koncepcje umysłu: fenomenalne i psychologiczne **41**
- 3 podwójne życie terminów umysłowych **49**
- 4 dwa problemy umysł–ciało **61**
- 5 dwa pojęcia świadomości **64**

II superweniencja a wyjaśnianie 74

- 1 superweniencja **74**
- 2 wyjaśnianie redukcyjne **93**
- 3 superweniencja logiczna a wyjaśnianie redukcyjne **101**
- 4 prawda pojęciowa a prawda konieczna **108**
- 5 prawie wszystko jest logicznie superweniencjne na tym, co fizyczne **139**

nieredukowalność świadomości 169

III czy świadomość można wyjaśnić redukcyjnie? 171

- 1 czy świadomość jest logicznie superweniencjna na tym, co fizyczne? **171**
- 2 fiasko wyjaśniania redukcyjnego **191**
- 3 modelowanie poznawcze **198**
- 4 wyjaśnianie neurobiologiczne **204**

- 5 odwołanie do nowej fizyki 209
- 6 wyjaśnianie ewolucyjne 212
- 7 quo vadis, wyjaśnienie redukcyjne? 213

IV dualizm naturalistyczny 216

- 1 argument przeciwko materializmowi 216
- 2 zarzuty oparte na konieczności a posteriori 228
- 3 inne argumenty za dualizmem 243
- 4 czy to epifenomenalizm? 260
- 5 geografia logiczna problematyki 277
- 6 refleksje na temat dualizmu naturalistycznego 293

V paradoks sądu fenomenalnego 298

- 1 świadomość i poznanie 298
- 2 paradoks sądu fenomenalnego 304
- 3 o wyjaśnianiu sądów fenomenalnych 316
- 4 argumenty przeciwko nieistotności eksplanacyjnej 326
- 5 argument z samowiedzy 327
- 6 argument z pamięci 340
- 7 argument z odniesienia 342

w stronę teorii świadomości 355

VI spójność między świadomością i poznaniem 357

- 1 w stronę teorii nieredukcyjnej 357
- 2 zasady spójności 364
- 3 więcej o pojęciu przytomności 375
- 4 eksplanacyjna rola zasad spójności 390
- 5 spójność jako prawo psychofizyczne 404

VII nieobecne qualia, blaknące qualia, tańczące qualia 411

- 1 zasada niezmienności organizacyjnej 411
- 2 nieobecne qualia 417
- 3 blaknące qualia 420

- 4 odwrócone qualia 435
- 5 tańczące qualia 441
- 6 funkcjonalizm nieredukcyjny 453

VIII świadomość i informacja: kilka spekulacji 456

- 1 w stronę teorii fundamentalnej 456
- 2 aspekty informacji 458
- 3 argumenty na rzecz teorii 472
- 4 czy przeżycia są wszechobecne? 780
- 5 metafizyka informacji 493
- 6 pytania otwarte 504

zastosowania 509

IX mocna sztuczna inteligencja 511

- 1 świadomość maszynowa 511
- 2 o implementacji obliczeń 515
- 3 w obronie mocnej AI 522
- 4 chiński pokój i inne zarzuty 525
- 5 zarzuty zewnętrzne 535
- 6 wnioski 540

X interpretacja mechaniki kwantowej 542

- 1 dwie tajemnice 542
- 2 ramy mechaniki kwantowej 543
- 3 interpretacje mechaniki kwantowej 548
- 4 interpretacja Everetta 561
- 5 zarzuty wobec interpretacji Everetta 568
- 6 wnioski 575

bibliografia 579

indeks nazwisk 595

indeks pojęć 601

Świadomy umysł należy do najgłośniejszych książek z filozofii umysłu ostatnich kilkunastu lat. Przedmiotem analizy autora jest świadome przeżywanie – świadomość fenomenalna. Chalmers uważa, że dotąd badano świadomość tylko pod kątem „łatwych problemów”. Za łatwe zaś uznaje te, które można rozwiązać dzięki współczesnej nauce, czyli zagadnienia związane ze sposobem przetwarzania informacji, architekturą umysłu i innymi jego funkcjonalno-relacyjnymi własnościami. „Trudne problemy” pojawiają się natomiast wtedy, gdy próbuje się wyjaśnić owo nieusuwalne subiektywne poczucie, jak to jest być świadomym. Tu, zdaniem Chalmersa, nie pomoże nauka: na gruncie obecnie znanych koncepcji nie można zrozumieć, z czego wynika to poczucie i na czym polega. Sam więc bierze się za analizę i proponuje naturalistyczną teorię świadomego przeżywania oraz swego rodzaju antyredukcjonistyczny funkcjonalizm. Wykorzystuje przy tym swoją rozległą wiedzę naukową ze współczesnej fizyki, zwłaszcza mechaniki kwantowej, informacji czy sztucznej inteligencji.

David Chalmers (ur. 1966), australijski filozof analityczny, profesor Australijskiego Uniwersytetu Narodowego. Wychowanek uniwersytetów amerykańskich, uczestnik programu Filozofia–Neuro-nauka–Psychologia na uniwersytecie w St. Louis. Autor książek i artykułów z zakresu filozofii umysłu, szczególnie problemów związanych ze świadomością. Jego głównym dziełem jest prezentowany właśnie czytelnikowi **Świadomy umysł**.

Chalmers to barwna postać świata akademickiego. Jest niezwykle aktywny i otwarty na nowe sposoby uprawiania filozofii, uczestniczy w imponującej liczbie konferencji na całym świecie, także w Polsce. To autor z wyobraźnią i charakterystycznym poczuciem humoru – i nawet niedociągnięcia w jego koncepcjach.